

Universitätsbibliothek Paderborn

**Sōkratus Scholastiku Kai Ermeiu Sozomenu Ekklesiastikē
Istoria**

Socrates <Scholasticus>

Mogvntiae, 1677

Caput XII. De conversatione Monachorum: unde primūm cooperit, & quos
habuerit auctores.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14233

τόποις, απεπήδησε τὸ ιερατικὸν θέργυν τὸν
δῆμος ὄφων Θ. ταῦτη γέ μελεῖαν παὶ
δίδων τὸν τοῖς λόγοις ὀφρυωμάριον οἰνος
γῆλλον ἐπέπειν, αἰδεστιμος τε ὡν καὶ ἐκτῶν
φρυνοῦσθαι Θ. ἀμα δὲ πρεσβύτερος
τῆλικα τὸν ιερωσυνὴν τυχάνων ὅπως ἂ
δικεῖσθαι τὸν δεξιώστερὸν ξενον, ὀπειθεύ-
σιν, ηδὲ τῆς τεωσαρακοστῆς ἐνσάσης, ηδὲ
πεπογῆς αὐτὸν ἐξ ὁδοποείας, εἰ αὖτις
ητὸν οἰκεῖον ἐπισυνάπτειν τελευτεῖσαν, καὶ
ηπίλια ημέραν γένεσται, ασπὶ Θ. ταῖς σὺν
μητῷ σιαμάριων. idών δὲ τὸν ξενον μάλα
κακοτά, αγεθή, περὶ τὴν θυγατέρα
ιστ., ὅπως τὸν αὐτὸν τὰς πόδας νίψῃς, καὶ
φρυγῆς αὐτὸν σύζεσθες· εἰπόντος δὲ τῆς παρ-
θενοῦ τε ἀρπὸν εἶναι, μήτε αλφίλα· αει-
τηρὶ ή τότων αθετηκεν διὰ τὴν τινέαν
δέξαιμεν Θ. περστερον καὶ συγχρώμενοι αι-
τησας, ἐκέλευσε τῇ θυγατέρᾳ, κρέα νεαντίπερ
τοῦ τοικία τελειχειμένα ἐψεῖν· ἐπει-
ζήνοι, καθίσας αὐτὰς αὐτῷ τὸν ξενον, πα-
ρεδέσθιν τὸν κρεῶν ηδὲ τε, καὶ τὸν αὐτὸν
παρεκάλει αὐτὸν μημεῖσθαι παρειλέμενον ἂ, η
καλέγοντα χειστανὸν εαυτὸν, ταῦτη μάλλον,
ιφ., επαρειλήσον πάντα γόνατας τοῖς
μαθητεῖσι Θεῖ Θ. απεφίνειο λόγος. Τάδε
μητεῖσπυνεῖσθαι Θ.

Quo dicto, ex sacerdotali folio exsiliit
spectante populo: hominem propter
eloquentiam insolentius fere efferen-
tem, hac ratione ad molestiam erudi-
ens. Erat enim ad pudorem incutien-
dum idoneus, quippe qui venerabilis
erat, & ob res gestas celeberrimus: ad
hac etate & sacerdotii tempore prior
Triphyllo. Qualiter autem se gesse-
rit in excipiendis hospitibus, hinc licet
cognoscere. Instante jam Quadrage-
sima, quidam ex itinere ad eum accel-
lit, iis ipsis diebus quibus ille una cum
domesticis solebat continuare jejunia,
ac certo die comedere, reliquos dies abs-
que ullo traducens cibo. Cum autem
Spyridon peregrinum admodum fel-
lum videret, Age, inquit, filia: Lava
hominis pedes, eique cibum appone.
Cum virgo respondisset, nec panem do-
mi esse nec farinam: supervacuum enim
esse harum rerum apparatum propter
jejunium: Spyridon præmissa oratione
& petitâ venia, præcepit filia ut suillas
carnes quas sale conditas habebat, co-
queret. Quibus coctis, hospitem una
secum sedere jussit, & appositis carnibus
cum ipse comedit, tum hominem hor-
tatus est ut comederet. Cumque ille
detrectaret, ac se Christianum esse di-
ceret: eo minus, inquit, detrectandum
est. Omnia enim munda esse mundis
sermo divinus edocuit. Ethicæ quidem
de Spyridone.

Κεφ. 13'.

CAPUT XII.

De conversatione Monachorum: unde primum
cuperit, & quos habuerit auctores.

OΥχίνεται δὲ επιστημοσύνην τὸν σκην-
οιανέδξαν, καὶ τὸ δόγμα ανέρχονταις
ἀπὸ τῆς βίου, οἱ τοῦτο μελόντες τὴν μο-
νακιαν τολμεῖσαν ὀφελιμώτατον γάρ τι
χείμα ἐσ αὐτῷ πάτερες ἐλέθοισαν θεού
πτωσιτι φιλοσοφία, μαθητῶν μὲν πολ-
λῶν γνῶντας τεχνολογίας αἰμελεῖς, ὡς
φεργαστὴν τὸν τοῖς αμεινοστιχολεῖον αἴ-
ρεταις, καὶ τερεστὸν βιβλὸν οὐδὲν συλ-
λαμβανομένης μόνη ἡ Φυσικὴ καὶ φεργω-
φερτος παιδεύσαται ταῖτηλος κακίαν ἀναι-
γάντα, η μειονα ἐργαζόμενα. εἰ γέμια
τελείας τιθέται τοι μελεῖαν κακίας η

Precipue vero Ecclesiam illustra-
runt, & Doctrinam Christianam
virtutibus suis confirmarunt ii, qui
tunc temporis Monasticum vivendi ge-
nus sectabantur. Res enim omnium uti-
lissima à Deo ad homines transmissa hu-
iusmodi Philanthropia, disciplinarum qui-
dem cognitionem & dialecticæ argutias
despicit, tanquam supervacuas, & que
tempus quod melioribus studiis impen-
di potest, absumant, & ad probe viven-
dum nihil adjumenti conferant. Solā
vero naturali ac simplici prudentiâ, do-
cet ea que improbitatem aut omnino
tollunt, aut magnopere imminunt.
Et ea quidem que inter vitium ac

G g

virtutem media sunt, nullo modo inter A
bona recenset. Solis vero honestis
delectatur: eumque qui à malis quidem
abstinet, bonum tamen non operatur,
improbum dicit. Non enim virtu-
tem ostentat, sed exercet: parvi pen-
dunt hominum existimationem. Ea-
dem perturbationibus animi fortiter re-
sistens, nec naturæ cedit necessitatì, nec
corporis infirmitati succumbit. Sed
divinæ mentis robur possidens, omnium
rerum opificem perpetuo contempla-
tur, eumque diu noctuque colens, pre- B
cibus ac supplicationibus demeretur.
Porro puritate animi bonisque actibus
ad Deum religiose colendum se præpa-
rans, iustificationes quidem & alperho-
nes & alia hujusmodi contemnit. So-
la quippe peccata piacula esse existi-
mat. Cum autem casibus extrinsecus
invectis superior sit, & omnibus, ut ita
dicam, rebus dominetur, neque incons-
tantia quæ vitam mortalium occupat,
neque illa vi ac necessitate à proposito
dimovetur: nec dolet dum contume-
liâ afficitur, nec injuriam passa ulcisci-
tur. Sed nec morbo aut rerum neces-
sariarum inopia oppressa, demittit ani-
mum: sed de his potius gloriatur: pa-
tientiam, mansuetudinem & frugalita-
tem in omni vita excolens, & quantum
homini licet, proxime ad Deum ae-
dens. Præsenti autem vita tanquam
in transitu utens, nec in rebus acqui-
rendis occupata torquetur, nec ultra
quam necessitas postulat, præsentium
curam gerit. Sed simplicem vietum
& succinctum semper apparatum in hac
vita laudans, beatitudinem illic in cœ-
lo depositam specat, & perpetuo ad fe-
licem illam fortem intenta est. Porro
cum pietatem ac reverentiam erga
Deum assidue spirat, turpium verbo-
rum obscenitatem averatur, ne voce
quidem tenus sustinens ea, quorum
actus à conversatione sua eliminavit. D
Ad hæc necessitatem naturæ in angu-
stum contrahens, & corpus paucis con-
tentum esse cogens, castitatem quidem
intemperiantem vincit, justitiam vero
injunctit, & mendacium comprimit
veritatem: ordine denique ac disciplina
in omnibus rebus debitum modum af-
sequitur. Porro conversationem suam
in concordia & in communione cum
proximis servanda constituit. Amico-
rum & hospitum curam gerit: bona

αρχέτης ὅντες μόνοις ἐπὶ τοῖς καλοῖς χαρᾶς· καὶ
τὸν αἰτεχόρδον τὸν κακόν, μὴ δρῶντα ἐπὶ τὸ
γατὸν, Φαιλον νομίζει· εἰ γὰρ ἐπιδέκινοι
δέξεται· αὐτὸν δέκται, παρεχόντεν ποιωμένοι
τοὺς αἰτεχόπτες δόξαντας αὐτοῖς εἰς μάλιστα
αὐτοῖς αἱρέμενοι τοῖς πάθεσι τὸν ψυχῆς, επειδὴ
αὐτάκαις τὸ φύσεως ὑπέκειντε τοῖς θεραπεύοντας
ὑποκατακλίνεται αὐτὸν ενείσαις· οὗτος ἡ νέη
διάνοιαν κείημενον, πρέστη τὸν δημιουργοῦτο
ὅλων δύοπλεπτον δὲν, καὶ νύκτωρ καὶ μετ' ηὔρησην
αὐτὸν σέβει, καὶ δύχαδις τὸ πάθος ἔχεται τοι.
Ταεστητὸν ψυχῆς ἐπολιέτα περέχειν
γατῶν, εἰς τὸ θεοποιεῖν διαγώνιον εργον,
καταερμῆν τὸ φύραντον, καὶ τῷ τοπεῖ
ὑπερεργεῖν μόνα γὰρ μαίσματα μητερῶν
αἱμαρθρίματα κρέατον ἢ θεατῶν εἶδος τοι
πιπλόνων, καὶ ὡς εἴπειν, ἀπάντων δεσπόζειν
ἔτευπτὸν κατεχόστης τὸν βίον ἀταξίᾳ
νάγκης, τῆς προσαρτέστως μεθίσαται
ηὔρησομέν αἰνιστατετεκακοῖς παρεχοτα
μύνεσαι· ετενόσων ἀνδεία ἐπιμένειν εκπο-
ζομένην καταπίπτει· μᾶλλον ἢ Ἐπί τοι
σεμιωτέσαι, τὸ καρπερον καὶ πέδους, καὶ το
σὸλγων δεῖσιν αὐτὸν διατελεῖται, τὸν
οἶον τε αἰτεχόπτες Φύσει, ἐγκύστοι τοῦ γη-
μήρου· ὡς εἰς παρερθεῖ τῇ παρεστηθείσῃ
χρημάτῳ, ετεί τοῦτον πρεγματωνο
λαρυμήν ἀγχεῖται, ετεί πέρα τὸ κατεπεγεν-
χείας, τῶν ταεστῶν τοπονοματεῖται
τὸ θεραπεύοντα κατεσκεψῆται παντα
καρφεδοκεῖ τὸν τοιεῦθεν μακαριότητα, κατε-
τέλαιται τοποθετεῖται διδάμιον αλλάζει το
πνέοστα τὸ διαπανός την εἰς τὸ θεον εὐλάτη
αν, αἰρορρήμοστην αἱρέσθαι πολλα
δὲ μέχει Φωνῆς αἱνεχουμένη τετω, ἀν
πρέστης τῆς οἰκείας αἴγωνης ἀφωνεῖ· το
βεραχύτεσυστέλλεστα τὴν χειρανήσιον Φύσει
καὶ τὸ σῶμα τωνανακατεγεστῶν μετέμε-
ται σωφροσύνη μὲν, τῆς ἀκονοσίας κατε-
δικαρσον δέ, τὸν ἀδικιανολαζόν, καὶ αὐτοῖς
τὸ Φερδίδος, τὸ θεαταξία, τῶν ἐπι πάσι μετρη-
μεταλαγχάνει· εἰς ὅμονοια τέ καὶ κονιών το
περς τὰς πέλας, την πολιέταν κατέστη
τοπονομικὴ φίλων καὶ ξεινῶν εἰσι, καὶ ταῖς
κοιναὶ ποιεῖται τῶν δεομεριών, καὶ ταῖς περισσοῖς

CONSTANTINUS.

ικάσιον συλλαμβάνεται· μή τε χάροντας
ενοχλοῦσθαι, καὶ λυπημένος τὸν θαυματουμέ-
νον κατόλιξ ἐσπεράζεσθαι, καὶ πέρι τὸ
πάντας αὐτὸν επιμέλειαν τείνεσθαι, λόγοις σώ-
φρογικῇ Θροῖς ἐνούμαστι, καλλωπισμοῖς
κυκληγοεις αἱμορέας ταινίας, καὶ ὥσπερ
φαντάκοις ποινὶαῖς τὰς ἀκένοντας· μῆ-
τι τηλεκαΐδες τὰς διαλέξεις τοικμένην, καὶ
ἴσθι· καὶ τωδατοῖς καὶ ὄργης ἐλευθέρα·
μητρὶ γῆς ταῖς, παραιτηται ταῦσαν ἀλό.
γνον κανονιν, καὶ κατάπαξ καθεῖταιν πα-
γῶν τὸ σόμα· καὶ τῆς Ψυχῆς ταύτης ἐν
περιέντε φιλοσοφίας ἡρξαλούπην, ὡς τινες
λέγουσι, ἡλίας ὁ ᾠδοφόρης, καὶ ιωάννης ὁ
βαπτιστής φίλων ἐν τῷ τουταγόρῳ, ἐν τοῖς
κατ αὐτὸν χερνοῖς ιστῷεν, τὰς πανταχόθεν
ἔργιαν δεῖταις, εἰς τι χωρεῖν ὑπὲρ την μα-
ρτυριν ἡμίτην ἐπιγεωλόφες κείμενον φιλοσο-
φῶν αἰκνητὴν ἐνδιατταν καὶ διαγωγεῖς
ταῦτην παρείσποντα, οἷαν καὶ ἡμεῖς νῦν τῶν
τοιειγυμπίων μοναχοῖς πολιτευομένην ὄρω-
μενοι γενισθεῖσι δεχομένες αὐτὰς τὰ φιλο-
σοφεῖς, οἵτις αὐτῶν ὄντωντοις πρεστοκεστοῖς
καὶ πειρυματοῖ καὶ ἐπικινδύνοις αἴταγος οὐνο-
τας, ἐν τειχῶν ἐν μοναγείαις ἐν τοῖς κηποῖς
πατερέσσεν οἰκηματα ἐν αὐτοῖς εἶναι ιερά, αὶ
κατεται μοναστήρια· ἐν τέτοις ἐν μεμονω-
μένας σεμνὰ μυστήρια ἐπιτελεῖν· ἐπιμε-
λέος ἐψαλμοῖς καὶ υμνοῖς τὸ θεῖον θεο-
πλεῖον· καὶ πέρι πλήρις δύστεις μὴ ἀπογενε-
θεῖσθαι· τὰς δὲ διατελοντιμερῶν καὶ πλειό-
νων καὶ λοιπούν, ριπαῖς ἡμέραις χαμεν-
νεῖς, καὶ οὐντα πάριταν καὶ στάμινταν ἀπέχε-
δαι ὃνδις δὲ αὐτοῖς εἶναι αἴσθον καὶ αἴλας ἐν
ιαποτο, καὶ ποτὸν ὑδάωε· γυναικας δὲ αὐ-
τοῖς σκενεῖναν γηραλέας παρεῖνες, δὲ ἔεστα
φιλοσοφίας ἐκεῖστι γνόμην την αἰγαλίαν
απέκτας καὶ ὁ μὲν φίλων ὁδέπητορῶν, εοι-
κειποτομεντεῖς κατ' αὐτὸν ἐξέβραων χε-
πανταντας, ἐπιιεδαικνάτερον βιεντας, καὶ
αὶ κιενιανεθηφυλάτοντας παρ' αὐτοῖς γῆ-

A propria cum gentibus communicat, &
singulorum commodis atque utilitati
intervit: nec latantibus molesta, & do-
lore oppressis consolationem adhibens.
Cum autem ubique diligens sit & ad
verum bonum omni studio contendat,
modestis sermonibus ac prudentibus
sententiis, ab omni furore & maledi-
centia alienis, instruit auditores, &
quasi quibusdam medicamentis revo-
cat ad sanitatem; cum honore ac rever-
tentia differens; à contentione, irrisio-
ne & irā profus libera. Nam cum ra-
tione prædicta sit, omnem motionem
aversatur, quæ sit rationi contraria,
omnesque tam animi quam corporis
vincit perturbationes. Hujus excel-
lentis Philosophiæ princeps fuit, ut qui-
dam memorant, Helias Propheta, &
Baptista Joannes. Verum Pythagori-
cus Philo, sua ætate Hebreorum præ-
stantissimos undique collectos in locum
quendam supra Mareotem lacum in
colle situm philosophatos esse scribit;
Eorum autem domicilia, vietum & con-
versationem ejusmodi refert, qualem
nunc ab Ægyptiorum Monachis ob-
servari videmus. Etenim scribit eos
cum primum Philosophari aggrediun-
tur, bona sua propinquis derelinquere:
& negotiis congressuque hominum re-
nunciantes, extra urbes procul in agris
hortisque remotis commorari. Sa-
cra vero ædes illis esse, quæ dicuntur
Monasteria: in quibus soli leorū de-
gentes, veneranda Mysteria celebrant:
Deum quoque Psalmis & Hymnis stu-
diose venerantur. Et ante solis occa-
sum cibum eos non sumere: quosdam
vero triduo & amplius jejunos perseve-
rare. Præterea certis diebus humi cu-
bare. Et à vino quidem & animatis
D omnibus penitus abstinere: pro cibo
autem panem, sal & hyssopum habere;
aquam vero potui. Mulieres porro cum
illis degere, provectiones ætate virgines,
quæ amore Philosophiæ à nuptiis suâ
sponte abstinuerint. Et Philo quidem
cum ista ad hunc modum narrat, indi-
care videtur Christianos sui temporis,
qui ex Hebreis conversi, adhuc Judai-
co more vivebant, eorumque ritus cu-
stodiebant. Apud alios enim hoc vitæ
genus reperire non licet. Unde conji-
cio hanc Philosophiam apud Ægyptios
ex eo tempore floruisse. Alii vero affir-
mant, persecutiones quæ variis subinde-

temporibus Ecclesiae acciderunt, huic A
Philosophiae occasionem praebuisse.
Nam quoniam fugientes Christiani, in
montibus & solitudinibus ac silvis com-
morabantur, huic vivendi rationi paula-
tim afluverunt.

χεῖν τὰς καὶ καλέντην τὴν θεοποίειαν συμβάσας
διωγμὸς ἐπεὶ γό φύγοις, εἰς ὅραιον
μίακαν ναύτας οὐαὶ διατελεῖσθαι ἐποιεῖτο, εἰς
δε τὸ βίον τέττας θύσιο.

CAP. XIII.

*De magno Antonio, & de sancto Paulo
simplice.*

Verum sive Aegyptii, sive qui alii, B
hujus Philosophiae principes & au-
tores fuerunt, illud certe inter omnes
constat, magnum Antonium Mono-
chum moribus atq; exercitationibus ut-
ilissimum hoc vita genus ad summam di-
ligentiam ac perfectionem perduxisse.
Quem tum temporis in solitudinibus
Aegypti coruscantem, Imperator Con-
stantinus ob virtutis ejus gloriam ami-
cum sibi adscivit, suisque literis honora-
vit, utque de his quibus opus habebat ad
se scriberet, hortatus est. Fuit hic Aegy-
ptius, ortus genere nobili in vico Coma.
Est autem hic vicus juxta Heracleam ur-
bem Aegypti que cognominatur minor.
Qui cum adhuc adolescentulus parenti-
bus orbatus esset, paternos quidē agros
vicanis donavit: reliquis autem bonis
suis divenditis, pretiū egenis distribuit.
Sic enim apud se consideravit, studiosi
Philosophi esse, non solum exuere se fa-
cilitatibus, verum etiam eas recte atque
utiliter dispensare. Porro cum omnibus
qui sua aetate vera sapientiae studiosi
erant, familiariter versatus, cunctorum
virtutes emulatus est. Cumq; compet-
tum haberet vitam cum virtute conjun-
ctam, tametsi difficilis initio ac molesta-
sit, ipsa tamen consuetudine suave fieri,
modos severioris disciplinae excogitans,
quotidiana continentia incrementa fa-
ciebat, ac velut semper incipiens, alacri-
tatem suam renovabat. Et corporis qui-
dem voluptates variis afflictionibus
coercebat: anima vero perturbationibus
divinæ sapientiae proposito resistebat.
Cibus illi panis tantum erat cum sale:
potus autem aqua. Tempus prandii, solis
occasus. Saepè etiam biduo & amplius
jejunus permanxit. Vigilabat autem inte-
gras prope dixerim noctes, & orationib;
intervallis, ad diē usq; perseverabat. Quod
si forte somnum delibasset, super stora
brevissimo momēto cubans dormiebat.

Kef. 47.

πιεῖ τὰ μιγάλεα ἀττανία καὶ τελέσῃ πάθη
τὸ ἀπλόν.

Aταῦτης τορσίστης ἡ θεοφήση τῆς φι-
λοσοφίας, ἐμένο γεννών τῷ στόλῳ σωμα-
λόγηται, ως εἰς ἄνρον ἀκελείας καὶ το-
τῆς τῇ θεοῖς, καὶ γυμνασίου τοῖς στόλοις
θεοποτετατηνίς βίος τὸν διαγωγω-
τῶν ὁ μέγας μοναχός. οἱ τηνικαὶ
διαπρέποντες εἰ ταῖς κατ αὐγούστοις ερημο-
κύκλεος τῆς τὸν ἀνθεὸν δέξιης φίλοι επι-
στᾶτο κανταύνοντες ὁ Βασιλεὺς, καὶ γυ-
μναστικαὶ τοῖς ἐδίπτοις, γεγονότοις τοῖς
τρέπετο. ἐθύμεος δὲ τοῦτο αγρύπνιο τοῖς
τῷ διπτερεύοντι πότῳ κομᾶτο. καὶ μηδε-
σὶν ἡγεμονεῖας τῆς αὐγούστοις αὔρη-
βόπαις ἐκατατείσθεις οὐφαίος, τοῖς
παλεώντας αὐγέσσεος ἐδωμένοις τοῖς καρπο-
τεοῦ ἐπίληπτοις διατείσθεις, τὸ Ιππικατα-
πενομόριος διένεμε. πατέρες δὲ τοῖς φίλοις
λογοφόροις κατεΐδεν, μηδέ μόνον ἑστίοις γυμνά-
χρημάτων, αλλὰ καὶ εἰς δέον ταῦτα
λαῶσαι συγχρόμενοι. ὃ τοῖς κατ αὐλοτο-
δαιοῖς, ταῖς πάνταις ἐγένετο δέξιας δο-
μάδος ἐπὶ τὸν αγαθὸν βίον ἤδη τοις τοῖς
ιπτέας καὶ χαλεπὸν οὐταὶ περιτά, τοῖς
τελεοῦν σωματικέσσεος δοκίστοις, οἵτινες
ἐπεδίδει τῇ εγκυρείᾳ: καὶ οἰσταὶ δεκαήμε-
ραινέται τὸν τορσίστην ταῖς μητραλαι-
είαις ζωματοῖς. Ταῖς μηδαμονούσιοις
σόφων ἐπεραιρέοντο τοῖς πάθεσι την θεο-
ποτετατηνίαν. Λιγότερον μόνον τοῖς
καὶ αἷλας, οὐδὲρ ἐπιτόν. καὶ δέξιας κατε-
δόμενοι. ἥπιοι. πολλάκις ὁ δύο καὶ πλε-
ιστοῖς διέμενεν ἀστοῖς. ιγγένεια, οἴ-
μην, ως εἰπεῖν, σλοκηγένεντιλας. Καὶ διπτε-
ροῖς, τῆς ημέρας ἐφόπτεος εἰς τὸν αἴρετον
εγκύρωτο, επὶ πίπος ἀκαλαιοῖς επιτάσ-